

Foarte umani, foarte divini (XVII): Puterea delicată a încrederii

Încrederea permite
descoperirea potențialului
ascuns în fiecare dintre noi. Ea
ne face să creștem într-un mod
natural și armonios. Ne face să
mergem mai departe.

24.09.2023

„Niciunul nu este un vers detașat: noi
toți facem parte din același poem
divin” ^[1]. Poveștile individuale, care

șes istoria umanității, se împletesc prin relații de filiație, de fraternitate și de prietenie. Inima noastră se emoționează datorită vieții altora și va fi apoi continuu încurajată, consolată, fortificată, dar și rănită de cei cu care mergem împreună pe calea vieții. Faptul că depindem de ei și ei de noi nu este un efect secundar al păcatului original, la care ar trebui să ne resemnăm, dar ceva constitutiv al ființei noastre după imaginea lui Dumnezeu.

Deși viața noastră în societate pare uneori un curent frenetic care tinde să ne facă individualiști, știm că noi nu suntem pe deplin noi înșine decât în relație, în interdependență; nu ne regăsim decât atunci când suntem gata să ieșim din noi înșine. Cei ce descoperă pe deplin această realitate încetează de a-și vedea propriile limite ca obstacole care îi împiedică să fie fericiți. Relațiile li se revelează atunci ca niște poduri care le lărgesc

lumea ^[2]. Dar nu toată lumea face această descoperire, sau nu în aceeași măsură și de aceea în condiții egale de poziție socială, de educație, de caracter, persoane diferite pot trăi într-un mod radical diferit, după calitatea relațiilor lor; unii pierduți într-o mulțime solitară, alții mereu însoțiți și mereu pe cale de a-i însoți pe ceilalți.

O privire transformatoare

La încheierea parcursului său pe pământ, Isus le spune apostolilor săi: „Eu vă numesc prietenii mei” (In 15,15). Cel care este Dumnezeu și om perfect, modelul spre care ne întoarcem pentru a învăța să fim oameni, parcurge drumul vieții mână în mână cu ceilalți. Așa îl percepem chiar de la prima întâlnire cu cei Doisprezece; Isus intră în relație cu fiecare dintre ei, care progresează într-o cunoaștere, o prietenie și o iubire crescânde, până

când le oferă inima lui deschisă. Cititorul Evangheliei cunoaște limitele, greșelile celor ce vor deveni mai târziu stâlpii Bisericii. Nu i-a văzut El acționând? Bineînțeles, dar propovăduirea Cuvântului este creatoare; privirea sa iubitoare îi face apți, pentru că este o privire plină de încredere. Acești oameni simpli se știu iubiți, aleși, iar ei cresc mai mult decât ar îndrăzni să spere, deoarece simt încrederea Domnului în ei. La fel se întâmplă în viața noastră, când ne dăm seama de iubirea lui Dumnezeu pentru noi. Deși se vorbește deseori despre importanța de a crede în Isus, nu trebuie să uităm că ceea ce ne transformă cel mai mult, este că are încredere în noi. Da, un semn sigur al maturizării credinței noastre este că noi contăm pe încrederea lui Dumnezeu în noi.

Să-l privim pe discipolul care i-a rămas fidel lui Isus până sub cruce.

Care este secretul forței sale? Este cu siguranță apelativul cu care se desemna el însuși: „discipolul pe care îl iubea Isus”. Ioan își descoperă identitatea în faptul de a fi iubit de Isus; acest lucru îi sporește puterea, îi marește inima și îl face capabil de o admirabilă fidelitate. Relatarea sa despre Cina cea de Taină reflectă măsura în care intrase în inima lui Isus prin încredere. Așa este: încrederea ne dă acces la o cunoaștere mult mai profundă decât este posibil doar prin rațiune.

După ce a intrat în viața apostolilor, prietenii săi, Dumnezeu vrea să intre și în a noastră. Relația noastră de prietenie cu El poate de asemenea să urmeze această linie ascendentă, încât să crească mereu capacitatea noastră de a iubi. Într-un profund respect pentru libertatea noastră, Isus ne oferă prietenia sa, în care se manifestă o încredere, care ne revelează ceea ce suntem pentru El

[3]. Pentru a crește și a ne exercita fără încorsetări libertatea, avem nevoie de o anumită siguranță de noi; o siguranță bazată înainte de toate pe faptul de a ști că cineva ca El (și cine este ca Dumnezeu?) se bazează pe noi... O asemenea convingere face posibilă creșterea, pentru că atunci când ceva bun ne costă, când nu ne vedem capabili să ne depășim, încrederea lui Dumnezeu în noi o întărește pe a noastră. Încrederea sinceră descoperă potențialul ascuns în fiecare dintre noi, deseori ascuns din lipsa de stimă de sine sau teama de eșec și ne încurajează să-l dezvoltăm în serviciul celorlalți; ea ne face să creștem în mod natural și armonios; ne dă aripi să facem mai mult.

Astfel îi iubește Isus pe ai săi; El știe pe cine a ales, El îi cunoaște mai bine ca oricine – mai bine decât se cunosc ei înșiși – și mizează pe ei. El știe până unde pot ei merge și contează

pe timp și pe răspunsul lor bun, El îi conduce treptat; nu este presat să-i formeze, pentru că știe că este o artă care cere răbdare. El este bun pedagog și știe să „piardă” timp cu ei, cum o fac prietenii. El le câștigă încrederea prin afecțiunea sa și facilitează cunoașterea reciprocă prin disponibilitatea sa răbdătoare, prin înțelegerea sa. Această manieră de a iubi, atât de divină și de umană, creează o veritabilă prietenie între învățător și discipoli, care îi angajează și scoate ceea ce este cel mai bun din ei înșiși.

Să-l lăsăm pe Dumnezeu să intre în profunzimea sufletelor noastre

Domnul „se interesează de bucuriile tale, de succesele tale, de iubirea ta și de greutățile tale, de durerile, de eșecurile tale” ^[4]. De aceea este nevoie să-i vorbim cu încredere, să ne deschidem larg inima, să împărtășim totul cu El. Atunci când ne încredem

Într-adevăr în cineva, ne îndepărtăm masca cu care ne protejăm adesea; în acel moment ea ne pare inutilă; simțim că putem fi noi înșine, fără teamă. Această încredere revelează sinceritatea ființei noastre și ne dă o mare libertate interioară. Știind că nu există prietenie mai sinceră decât a sa, îl putem lăsa să intre în profunzimea casei sufletului nostru. Oare îl vom lăsa în salonul unde ne întâmpinăm invitații?

Pe măsură ce prietenia noastră crește, vom dori desigur să-i arătăm toate colțurile vieții noastre: sala de lucru, pentru ca El să ne vadă realizându-ne munca noastră tăcută și simplă; sala de jocuri, în care se găsesc lucrurile care ne pasionează, visurile care ne animă; îi vom arăta și debaralele pline de obiecte, unele mai utile decât altele, dar și bucățile care s-au spart pe parcurs. Dacă ne facem cunoscuți, dacă aprindem lumina... El va lumina colțurile care

par întunecate și ne va ajuta să vedem spațiile în care trebuie să facem ordine. O va face cu claritate, dar mai ales insuflând speranța, pentru că privirea sa nu este o privire care judecă, care intimidează; este o privire de iubire care fortifică și ridică; este o privire creatoare și mântuitoare.

Încrederea atrage încrederea

Iubirea umană, în cele mai bune expresii, ne vorbește despre iubirea lui Dumnezeu.

Să experimentăm într-o prietenie motorul încrederii, să descoperim că cineva crede în noi, ne împinge să dăm ceea ce este mai bun în noi înșine; ne dăm seama că astfel trebuie să fie privirea lui Dumnezeu. De aceea și noi trebuie să căutăm să-i privim pe ceilalți cum a făcut-o Isus; să învățăm de la El să fim o lumină pentru cei care ne înconjoară. Făcând experiența valorii

transformatoare a încrederii lui Dumnezeu și încrederea în Dumnezeu, vedem necesitatea de a o oferi celorlalți.

„Dumnezeu se servește deseori de o prietenie autentică pentru a-și realiza opera salvatoare”

[5]. Încrederea, pe care prietenii buni o au unii în ceilalți, este adesea mijlocul pe care ni-l oferă Dumnezeu pentru a ne arăta ceea ce noi nu am îndrăzni poate să înfruntăm singuri. Dacă avem norocul să avem prieteni adevărați, oameni care țin la noi, mai buni ca noi, fericiți și cărora îndrăznim să le deschidem aceste spații intime, am făcut de mai multe ori experiența cu care lumea noastră interioară se îmbogățește împărtășind-o.

Într-un climat de încredere, nu există temeri ca ceilalți să ne vadă slăbiciunile și luptele noastre, ori ca ei să ne împărtășească proiectele sau

visurile. Știm că ei ne iubesc și ne vor ajuta să ne depășim limitele și să evităm ca ele să ne devină obstacole. În dinamica umană de a da și de a primi, a se oferi implică împărtășirea singularității, să ne arătăm cu autenticitate. Atingerea acestui punct ne dă o mare libertate, dar aceasta implică ieșirea din noi înșine: voința de a ne expune, chiar dacă știm că devenim vulnerabili. Încrederea cere încredere, iar riscul de a fi rănit nu se compară cu grăuntele de a iubi și a fi iubit.

Cuvântul care fortifică vindecă și încurajează

Încrederea este baza funcționării oricărei relații, a înfloririi personale și profesionale a oamenilor, a oricărei munci educative. De aceea, când vrem să-i ajutăm pe ceilalți, subliniem imediat importanța ascultării, a înțelegerii sau a răbdării, etc., dar în realitate avem nevoie de

mult mai mult: să avem încredere în oameni ne face să-i privim cu optimism, să credem în ei, să le proiectăm potențialul, să avem speranță în ceea ce pot deveni încât să ne bucurăm și de eforturile lor.

„După exemplul Domnului, scrie sfântul Josemaría, înțelegeți-vă frații și surorile cu o inimă foarte largă, care nu se teme de nimic, dar iubiți-i cu adevărat [...]. Fiind foarte umani, veți ști să depășiți micile defecte și veți vedea mereu, cu o înțelegere maternă, latura bună a lucrurilor” ^[6].

A acționa astfel nu implică îndepărtarea de realitate, nici ignorarea limitelor sau a defectelor celorlalți. Dacă ținem la ei, vom vrea să fie mai buni: „cunoscându-i și iubindu-i așa cum sunt, pornind de la prietenia și fraternitatea care ne unesc, vom putea să-i avertizăm de posibilele pericole, pe care ei nu le sesizează, sau le vom putea sugera

ceva ce nu înțeleg poate la prima vedere și îi vom însoți în descoperirea binelui, care se ascunde în spatele acestei noi perspective” ^[7]. Afecțiunea sinceră pentru celălalt face posibil un climat de libertate, de încredere, care se manifestă în claritatea cu care explicăm de ce vedem că este în interesul lui să facă un efort pe un anume punct de luptă, încât să se simtă însoțit de noi de-a lungul întregului drum și nu împins să acționeze într-un mod irațional. „Funcția directorului spiritual este să ajute sufletul să vrea - să fie dispus - să facă voia lui Dumnezeu” ^[8].

Ni se întâmplă uneori, voind să ajutăm pe cineva, care nu pare să ne asculte, să ne lăsăm duși de prejudecata că nu vrea, ori nu ne lasă s-o facem. Nu putem uita că suntem fragili și că drumul, ca și ucenicia, lasă uneori răni și că este nevoie de timp pentru a se cicatriza. Se întâmplă deseori ca durerea

cauzată de aceste lovituri să construiască bariere ce izolează, care protejează de eventualele suferințe, dar care împiedică regăsirea încrederii necesare pentru a continua să sporească.

Cuvântul care fortifică, care vindecă, care încurajează este cel mai uman cuvânt cu putință. Dacă există încredere, afecțiune sinceră și gratuită ne vom conecta cu celălalt, iar cuvântul nostru va participa, cu harul divin, cu puterea sa creatoare; va fi atunci o manifestare a iubirii sale și va ajuta la vindecarea rănilor. „Dumnezeu ne cunoaște pe fiecare dintre noi, chiar pe cei răniți și ne privește cu tandrețe. Să învățăm de la Domnul să privim astfel, să îl înțelegem pe fiecare {...}, să ne punem în locul celuilalt” ^[9]. Trebuie să fim răbdători și să semănăm încrederea cu afecțiune, cu detalii care exprimă interesul nostru sincer. Dumnezeu a vrut ca noi să avem

nevoie unii de alții și acționează în istoria umană prin intermediul bărbaților și al femeilor, contând pe ajutorul fiecăruia dintre noi.

Cei ce au o responsabilitate față de alții trebuie să fie atenți la riscul de a vrea să aducă soluții sau răspunsuri. Uneori, aproape inconștient, putem gândi că îl ajutăm pe celălalt când îl determinăm să adopte modul nostru personal de a obține cele mai bune rezultate. Or, munca de formare nu constă în a-l face pe celălalt să meargă cum dorim noi. Să așteptăm de la ceilalți să se conformeze anumitor forme predeterminate nu le deschide orizonturi; din contră, îi pot supune frustrării celor care nu răspund anumitor așteptări.

În realitate, o bună formare este cea care parvine să facă din fiecare, mână în mână cu Dumnezeu, veritabilul protagonist al vieții sale. Cei care vor să colaboreze la această

sarcină au rolul de a însoți, de a facilita cunoașterea de sine, punând întrebări bune ce ajută la a reflecta, dând mai multe indicii decât răspunsuri, chiar dacă cere mai mult efort. Când este cineva care descoperă un orizont și își fixează un obiectiv, efortul său pentru a-l atinge este mult mai eficient, deoarece el se naște dintr-un motor interior. Chiar dacă trebuie mai mult timp, spre a obține „rezultatele”, pe care îl putem aștepta, același efort va modela persoana într-o manieră bună, stabilă și virtuoasă. Faptul de a fi făcut noi înșine experiența de atâtea ori ne va determina să dăm mereu o mare importanță inițiativei personale și să stimulăm proeminența fiecăruia.

Credința se naște acolo unde percepem iubirea lui Dumnezeu, care este răbdător, care nu se enervează, care nu ține cont de rău, dar care scuză tot și crede tot (cf 1, Co

13,4-7). Cel care iubește astfel devine un maestru, un punct de reper solid, o forță delicată care îi conduce pe ceilalți mult mai departe decât s-ar părea. Ce de surprize avem când respectăm pământul sacru al celorlalți! Duhul Sfânt îi poate ajuta atunci să dea cea mai bună versiune din ei înșiși. Dacă avem speranță în ceea ce pot deveni, dacă avem încredere în harul și bunătatea pe care Dumnezeu o pune în ei, noi le vom da aripi ca să zboare.

[1] Sfântul Josemaría, *E Cristos care trece*, nr. 111.

[2] Cf. *Catehismul Bisericii Catolice*, nr. 1937.

[3] Cf. Ps 8,5-7 : «Ce este omul că te gândești la el, sau fiul omului, că-l iei în seamă? L-ai făcut cu puțin mai mic decât pe îngeri, l-ai încununat cu

cinste și măreție .L -ai făcut să stăpânească lucrările mâinilor tale”.

[4] Sfântul Josemaria, *Prietenii lui Dumnezeu*, nr. 218.

[5] F. Ocáriz, *Scrisoare pastorală*, 1 nov. 2019, nr. 5.

[6] Sfântul Josemaría, *Scrisoare* 27, nr. 35.

[7] F. Ocáriz, *Scrisoare pastorală*, 16 feb. 2023, nr. 3-6.

[8] Sfântul Josemaría, *Scrisoare* 26, nr. 38.

[9] F. Ocáriz, *Scrisoare pastorală*, 16 feb. 2023, nr. 15

Carmen Córcoles

.....

foarte-umani-foarte-divini-xvii-puterea-
delicata-a-increderii/ (10.08.2025)